

soorten is te vinden op www.paddestoelenkartering.nl . Van deze site kunnen tevens de volledige lijsten van Hanzeplaat en IJsseloog worden gedownload. Bovendien kunt u hier complete karteringskaartjes, d.w.z. *inclusief* Griend, bekijken.

De ondergang van WAD-LAND-IS

Bernhard de Vries

Roerdomplaan 222, 7905 EL Hoogeveen

Het was nog absoluut leeg op de A28 en voorbij Groningen waren er alleen maar borden “U rijdt te hard”. Geroepen door verre berichten over eb en vloed waren we in het holst van de nacht als lemmingen naar de Eemshaven gekomen. In het bootje van Staatsbosbeheer leek het een beetje te dagen en werden de eerste boterhammen aangesproken. In gemeenschappelijke ochtendstemming werd het zowaar gezellig in de kleine ruimte. We waren met z’n achten en onbewust van wat er verder zou gebeuren.

Tijdens de vaart was de kans om zeehonden te zien minimaal door de steeds hoger wordende golfslag. Allengs werden de golven zelfs zo hoog dat het bootje vervaarlijk begon te steigeren en de weersberichten werden plotseling erg belangrijk: windkracht vijf! De kans om het eiland te benaderen met een fors deinende zee is vanwege de ondiepten nihil. Voordat we de bocht om de noordkant van Rottummeroog rondten, moesten we dus terug. Hadden we eerst de golfslag tegen, nu hadden we die mee. Verschillende gezichten trokken wit weg door de onbeschrijfelijk walgelijke bewegingen door passerende golven die het schip beurtelings vooruitwierpen en dan weer ruggelings terugtrokken. Onze boterhammen bleven verder in het zakje.

Terug in Eemshaven, en bekomen van de schrik, besloten we ons geluk te beproeven in het lege opgespoten industrieterrein: een grote vlakte met hoge grassen en jonge wilgen. Opvallend talrijk was daar het Groot mosklokje (*Galerina clavata*) in moskussens van Puntmos (*Calliergonella cuspidata*). Daarna hebben we nog even rondgekeken bij de Menkemaborg en toen was de dag om.

Een week later, op 7 oktober 1993, hadden we met zes personen meer geluk. We konden niet alleen wat later opstaan maar het weer was ook rustiger. Zonder problemen konden we om het eiland (hoe belangrijk is dan een dieptemeter!) en werden we met drie personen van de boot geschept in de bak van een bulldozer. De overigen zouden doorgaan naar Rottumerplaat. Gewapend met lege dozen en een walkie-talkie hebben we beide eilanden enige uren verkend. We waren daar behoorlijk druk mee en tijd voor een pauze gunden we ons niet. Het was nú of nooit. De resultaten waren dan ook wél om over naar huis te schrijven! Alleen, daar kwam het tot nu toe nog even niet van.

We hadden identieke ervaringen als Peter Jan Keizer een jaar later (Keizer & Heller 1999); verwondering over het mycologische leven op de grens van het bestaan. Hoe vlak bij het zoute strand, geseseld door wind, zand, zon en water of op een kwelder, nauwelijks aan het bijtend zout ontstegen, toch gewone paddestoelen verschijnen. Op een stuk wrakhout, nauwelijks boven de vloedlijn, Kransbekerharskorstje (*Hyphoderma praetermissum*) met daarop Wasgeel trilkorstje (*Achroomyces peniophorae*). Ook de Donzige korstzwam (*Cylindrobasidium laeve*) houdt het hier nog uit en – waar komt die vandaan – de Weke poria (*Oxyporus corticola*). Tussen het helmgras de bekende Franjehoeden en in elk van de vier kilometerhokken de Zeeduinchampignon (*Agaricus*

devoniensis). Als je in deze bijna levenloze omgeving toch nog van alles vindt, vraag je je af hoe het zal gaan met een stuk hout ergens hoog in de lucht. Zal zelfs daarop af te lezen zijn uit welke hoek de schimmelwind waait?

Slechts luttele meters van het strand verwijderd bestond er nog een 'binnenlandje'. De tuin van Toxopeus is beslist een oase geweest van rust voor mens, dier en plant. Geen wonder dat hier destijds nog fraaie elzenbossoorten zijn gevonden. Een eerste kennismaking met de Lila melkzwam (*Lactarius lilacinus*) vergeet je nooit meer. De Schorsbreker die hier gevonden werd op els is niet verzameld en zal vermoedelijk de Elzenschorsbreker (*Vuilleminia alni*) zijn geweest. We zullen het nooit meer zeker weten.

Het eiland is een compleet wereldje: een plekje naast Europa, volledige geïsoleerd door oneindig woelig water en toch een thuis voor zoveel fungi en dus tijdelijk ook voor ons.

Ons bezoek resulteerde op beide eilanden samen in 104 soorten waaronder 13 Rode Lijst-soorten. Het totaal van beide eilanden na 1994 is geworden: 161, waaronder 19 Rode Lijst-soorten. Het totaal voor Rottumeroog kwam in 1994 op 123 soorten waaronder 13 Rode Lijst-soorten. In Coolia 42(2), staan alle soorten vermeld op bladzijde 94 en 95 (Keizer & Heller, 1999).

Mocht de verwachting uitkomen (zie Coolia 42: 90-91) dan zal binnenkort wel de herinnering met een paar zwarte hokjes op onze karteringskaart staan maar niet meer een eiland. De zee geeft en neemt, ongeacht de tuinoase van Toxopeus, ongeacht de provisorische pieren van bakstenen en ijzerdraad, ongeacht de helmaanplant door vrijwilligers en ongeacht de Rode Lijst van ons. Het Groningse 'Atlantis' (wad-land-is), een klein mycologisch juweeltje, is dan verzwolgen in de vaargeul van de Eems.

Paddestoelen op kleine Waddeneilandjes

Peter-Jan Keizer

Kruisweg 23, 3513 CS Utrecht

Naast de vijf bekende grote Waddeneilanden is er in het Nederlandse deel van de Waddenzee nog een aantal kleine, onbewoonde eilandjes. Sommige hiervan zijn niet meer dan een bij hoog water gewoonlijk droog blijvende zandplaat. Andere zijn hoger en hebben meer begroeiing. Deze eilandjes spreken natuurliefhebbers en avonturiers natuurlijk buitengewoon aan, want de mogelijkheden om deze gebieden te bezoeken zijn beperkt en de natuur is er indrukwekkend. De fanatieke karteerder wil graag enkele waarnemingen van zulke gekke gebiedjes aan het karteringsbestand toevoegen en zijn kruisjes later op de kaarten terugzien.

De grootste twee van de kleine eilandjes, Rottumerplaat en Rottumeroog, zijn begroeid met een relatief gevarieerde vegetatie. Deze gebieden zijn in het verleden al verscheidene keren door mycologen bezocht. Keizer & Heller (1999) hebben in Coolia verslag gedaan van wat er aan paddestoelen te zien is; dat hoeft hier niet herhaald te worden.

Griend, het bekende vogeleiland halverwege Harlingen en Terschelling is een geval apart. Het is, nadat het zowat door de golven was verzwolgen, door de Vereniging Natuurmonumenten opgehoogd en verstevigd. Eén kruisje prijkt op de plaats van Griend op de kaart met paddestoelwaarnemingen. Van dit gebied zijn slechts vier paddestoelwaarnemingen geregistreerd, waarvan één eruit springt: de Schubbig taaiplaat (*Lentinus*